

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/120/2017
Identifikačné číslo spisu: 1216217634
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1216217634.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu E. J., bývajúceho v E., zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Belicom, so sídlom v Martine, M. R. Štefánika 36, proti žalovanej HOCHTIEF SK s.r.o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 23, IČO: 44 298 170, o zaplatenie 3 448,20 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 7C/171/2016, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2017 sp. zn. 5Co/114/2017, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28. apríla 2017 sp. zn. 5Co/114/2017 a uznesenie Okresného súdu Bratislava II zo 06. februára 2017 č.k. 7C/171/2016-33 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava II z 26. júna 2017 č.k. 7C/171/2016-63 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením zo 6. februára 2017 č.k. 7C/171/2016-33 vo výroku I konanie zastavil; vo výroku II žalovanej proti žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Zároveň rozhodol, že po právoplatnosti uznesenia vec postúpi Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava I. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 2, § 3, § 4, § 9, § 10 ods. 1, § 161 ods. 1 CSP, § 1, § 172 ods. 1 až ods. 5, § 177, § 179 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Mal za to, že žalobca sa podanou žalobou domáha vyplatenia alikvotnej časti úrazovej renty za obdobie 10. septembra 2014 do 09. septembra 2016. Dospel k záveru, že súd nemá právomoc rozhodovať o dávkach vyplývajúcich zo sociálneho (úrazového) poistenia v zmysle Zákona o sociálnom poistení, t.j. o priznaní, resp. nepriznaní úrazovej renty žalobcovi. Táto právomoc bola osobitným zákonom zverená ústrediu Sociálnej poisťovne (§ 172 ods. 2 v spojení s § 179 ods. 1 písm. a/ bod. 1 zákona o sociálnom poistení), preto v danom prípade nie je daná právomoc súdu vo veci konať a rozhodnúť. V prípade absencie právomoci súdov, musí súd konanie zastaviť a vec postúpiť príslušnému orgánu na konanie a rozhodnutie. Súd preto konanie zastavil a rozhodol, že vec po právoplatnosti postúpi Ústrediu Sociálnej poisťovne. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 251, § 256 ods. 1 CSP. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 28. apríla 2017 sp. zn. 5Co/114/2017 uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 a ods. 2 CSP) a žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd poukázal na § 195 ods. 1 Zákonníka práce a § 447 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd vzhľadom na skutočnosť, že sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie, obmedzil odôvodnenie potvrdzujúceho rozhodnutia na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 2 CSP. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Okresný súd Bratislava II uznesením z 26. júna 2017 č.k. 7C/171/2016-63 žalobcovi proti žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

4. Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol dovolaním žalobca (ďalej aj „dovolaťel“). Namietal, že súdy mu nesprávnym procesným postupom ako strane sporu znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené, keď odvolací súd ignoroval odvolacie námietky a žalobcu, s ktorými sa absolútne nevysporiadal. Zároveň namietal, že odvolací súd nesprávne potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zastavení konania, pričom uviedol, že sa v konaní nedomáha zaplataenia dávky od Sociálnej poisťovne, ale že si uplatňuje nárok vyplývajúci z ustanovenia § 447 Občianskeho zákonníka, ktorý síce odkazuje na všeobecné predpisy o sociálnom poistení, avšak iba pokiaľ ide o výpočet a určenie tejto dávky. Sociálna poisťovňa nemá podľa názoru žalobcu v žiadnom prípade právomoc rozhodovať o uložení povinnosti žalovanej, ako bývalému zamestnávateľovi, aby poskytol akékoľvek plnenie. Uviedol, že žalovaná je nesporne zodpovedná žalobcovi za škodu - ujmu na zdraví, teda bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, ďalej rovnako zodpovedná aj za náhradu straty na zárobku po skončení práceneschopnosti. Túto škodu je povinná nahradiť, či už priamo, alebo prostredníctvom Sociálnej poisťovne. Sociálna poisťovňa náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti žalobcovi nenahradiť, nakoľko žalovaná jej neposkytla potrebnú súčinnosť a nedoručila Sociálnej poisťovni formulár E 101. Mala za to, že je daná právomoc súdov, a v tejto súvislosti poukázala na rozsudky Krajského súdu v Prešove, Okresného súdu Zvolen a Krajského súdu v Banskej Bystrici. Navrhoval, aby dovolací súd rozhodnutie súdov nižšej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu považovala rozhodnutia súdov nižšej inštancie za spravodlivé a vecne správne. Mala za to, že dovolanie žalobcu nie je prípustné, nie sú v ňom vymedzené dovolacie dôvody tak, ako to vyžaduje zákon, a z tohto dôvodu ho žiadala odmietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolaťel“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné, preto je potrebné dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a ods. 2 CSP, § 450 CSP), pričom je zároveň potrebné zrušiť aj súvisiace uznesenie o náhrade trov odvolacieho konania.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že

došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11.1. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t.j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

11.2. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

11.3. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolaním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428) žalobca napáda uznesenie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zastavení konania a postúpení veci Sociálnej poisťovni, teda rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

12. Žalobca uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K naplneniu tejto vady podľa dovolateľa došlo (okrem iného) postupom súdov nižšej inštancie, ktorým konanie zastavili a vec postúpili orgánu, do právomoci ktorého patrí.

13. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 (ďalej v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001, 5 Cdo 434/2012, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 142/2013, 3 Cdo 98/2015) vydaných do 30. júna 2016 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané. Aj z publikácie Civilný sporový poriadok, Komentár, C. H. Beck, Praha, 2016, str. 1360 vyplýva, že v prípade, ak súd nesprávne zastaví konanie s odôvodnením, že vec nepatrí do jeho právomoci, tento postup je potrebné považovať za vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP.

14. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či postup odvolacieho súdu vykazoval znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle CSP.

15. Podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

16. Podľa § 4 CSP iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon.

17. Podľa § 9 CSP ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

18. Podľa § 10 ods. 1 a ods. 2 CSP ak spor alebo vec patrí do právomoci iného orgánu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví a spor alebo vec mu postúpi. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované. Ak orgán, ktorému bol spor alebo vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, predloží spor alebo vec na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

19. Podľa § 161 ods. 1 a ods. 2 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

20. Podľa § 129 ods. 1 až ods. 4 CSP ak ide o podanie vo veci samej alebo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení podľa odseku 1 súd uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné a ako ho treba doplniť alebo opraviť a poučí o možnosti podanie odmietnuť. Ak sa v lehote určenej súdom podanie nedoplní alebo neopraví, súd podanie odmietne; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať. Ak sa podanie opraví alebo doplní v celom rozsahu v súlade s výzvou podľa odseku 1 najneskôr do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o odmietnutí podania, o odvolaní proti tomuto uzneseniu môže rozhodnúť súd, ktorý ho vydal.

21. Pri riešení, či vec patrí do právomoci súdov je nutné zaoberať sa otázkou, z akého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje v konaní ním uplatňovaný nárok (t.j. predmet konania), následne tento vzťah dôsledne analyzovať a nakoniec správne vyhodnotiť a posúdiť po právnej stránke. Z a účelom zabezpečenia podkladov, nevyhnutných pre tento postup, ukladá zákon žalobcovi povinnosť uviesť vždy už v žalobe rozhodujúce skutočnosti. Tie majú súdu umožniť, aby daný právny vzťah a z neho vyvodzovaný nárok analyzoval a právne kvalifikoval z aspektov, významných tak pre posúdenie rôznych otázok procesnej povahy (napr. právomoci, príslušnosti, procesnej subjektivity), ako aj pre prípadné posúdenie veci samej. Žalobca je povinný svoj nárok skutkovo vymedziť, nemusí ho však právne vyhodnotiť a zdôvodniť (ak ho predsa len v žalobe právne posúdi, súd daným posúdením nie je viazaný.) Je totiž vecou súdu, aby v zmysle zásady „iura novit curia“ podal právnu kvalifikáciu uplatňovaného nároku. Pre analýzu právneho vzťahu strán a posúdenie jeho povahy z hľadiska právomoci súdu na prejednanie a rozhodnutie o nároku, ktorý žalobca vyvodzuje z tohto právneho vzťahu, je tak rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú povahu majú práva a povinnosti strán tvoriace obsah právneho vzťahu.

22.1. Dovolací súd dospel k záveru, že predmet sporu v danej veci nie je možné ustáliť. Z obsahu žaloby vyplýva, že žalobca sa voči žalovanej domáha zaplata sumy 3 448,20 € s príslušenstvom. Žalobca v žalobe (okrem iného) uvádza, že sa uvedeného nároku domáha z titulu straty na zárobku po skončení pracovného pomeru s poukazom na § 447 Občianskeho zákonníka a zákona o sociálnom poistení. Následne v žalobe poukazuje na skutočnosť, že so žalovanou uzatvorili Dohodu o čiastočnom urovaní úrazovej renty, súčasťou ktorej bol záväzok žalovanej vyplatiť žalobcovi na základe ďalších lekárskeho vyšetrení v budúcnosti ďalšiu časť úrazovej renty. Na základe lekárskej správy z 8. decembra 2014 žalobca písomne požiadal žalovanú o uzavretie dodatku k dohode o urovaní úrazovej renty, podľa ktorého mala žalovaná uhradiť žalobcovi sumu 3 448,20 € ako alikvotnú časť úrazovej renty. Ďalej v žalobe uvádza, že žalovaná dňa 28. apríla 2016 opätovne písomne vyzval na úhradu alikvotnej časti úrazovej renty vo výške 3 448,20 €, pričom žalovaná uvedenú sumu aj napriek výzve neuhradila.

22.2. Z podanej žaloby je tak zrejmé, že žalobca si uplatnil nárok na zaplata sumy 3 448,20 € s príslušenstvom, avšak nie je zrejmé na základe akého titulu (teda, či sa domáha a/ náhrady škody z pracovného úrazu, a to vo forme náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, alebo b/ nároku na zaplata uvedenej sumy na základe dohody uzavretej so žalovanou alebo c/ náhrady škody,

ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia povinností žalovaného, vyplývajúcich mu z koordinačných predpisov EÚ, týkajúcich sa vyslaných zamestnancov). Žaloba je preto v tejto časti vnútorne rozporná. Je tak zrejmé, že žaloba trpí vadou, keď je v danom prípade zjavný rozpor medzi skutkovým a aj právnym odôvodnením žalobcom podanej žaloby. Dovolací súd je toho názoru, že z takto podanej žaloby nie je možné ustáliť predmet sporu, preto je záver súdov nižšej inštancie o nedostatku právomoci súdu predčasný.

23. Súd prvej inštancie mal za účelom ustálenia predmetu konania v zmysle § 129 CSP žalobcu poučiť o vadách ním podanej žaloby a vyzvať ho, aby ich v ním určenej lehote odstránil. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie takto nepostupoval, keď dospel k záveru, že žalobca sa domáha uplatnenia nároku na úrazovú rentu a konanie zastavil z dôvodu nedostatku právomoci súdu s tým, že rozhodol o postúpení veci orgánu, do ktorého právomoci patrí rozhodovať o úrazovej rente. Na uvedenú procesnú nesprávnosť neprihliadol ani odvolací súd.

24. Keďže záver súdov nižšej inštancie o nedostatku právomoci súdu je záverom predčasným, konanie je postihnuté vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP. Žalobca tak opodstatnene namieta, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a dovolateľ opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

25. Bude preto úlohou súdu prvej inštancie (za účelom ustálenia predmetu sporu) žalobcu poučiť o vadách ním podanej žaloby a vyzvať ho, aby ich v ním určenej lehote odstránil (§ 129 CSP). Ďalší postup súdu prvej inštancie bude závisieť od ustáleného predmetu sporu.

26. Keďže konanie pred súdmi nižšej inštancie je zaťažené vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP, najvyšší súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP), pričom zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP), nakoľko nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Dovolací súd zároveň zrušil aj súvisiace uznesenie Okresného súdu Bratislava II z 26. júna 2017, č.k. 7C/171/2016-63, ktorým súd rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania, keďže uvedené uznesenie o náhrade trov konania je vzhľadom na zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie) predčasným.

27. Vzhľadom na dôvod zrušenia rozhodnutí súdov nižšej inštancie a skutočnosť, že vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, dovolací súd sa nezaoberal opodstatnenosťou uplatnenia iných dovolacích námietok.

28. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.